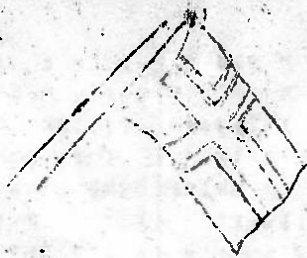

FRITT LAND

Nr. 54 - 1. årg.

Onsdag 2. august 1944.

FRENDE ER FRENDE VERST.

Attentat mot Hitler "den av alle tyskere så høyt elskede Führer" var den sensasjonelle melding som ble sendt ut fra det tyske hovedkvarter natt til 21. juli.

I Tyskland har alltid de militære vært en stat i staten og Tyskland har ikke vært et rike med en arme, men en arme med et rike. Generalene hjalp i sin tid Hitler til makten fordi de trengte en nasjonalistisk massebevegelse bak seg for å kunne fremme sine militære planer. Hitler tilrev seg etterhvert i egenskap av rikspresident all makt, også over generalene, men da han innledet en opprustning som til og med overtraff generalenes vidtgående ønsker, var det liten eller ingen opposisjon blandt dem.

Den fullkomne harmoni hersket mellom generalene og Hitler under den første seierrike fase av krigen, men etter at felttoget mot Russland var innledet og det ble mer og mer i det blå med den tyske seier, begynte opposisjonen blandt generalene å gjøre seg stadig mere gjeldende. Generalene hadde intet imot at Hitler hadde til hensikt å underkue hele Europa, men de hadde imot at hans med så store omkostninger forberedte forsøk på å erobre verdensherredømmet mislyktes ved hans atlantiske inngripen i den militære ledelse. Ettersom krigen har utviklet seg til en katastrofe for Tyskland og de dyktigste generaler i den tyske hær er blitt avsatt, har det dannet seg en meget sterk og meget utbredt opposisjon blandt de militære mot Hitler og partiet.

Generalene håpet at de ved å styrte Hitler og danne en ny regjering skulle oppnå fred med de allierte og derved spare Tyskland og den tyske hær for ytterligere ødeleggelse. Deres hensikt er klar - de vil ha et best mulig grunnlag for opprustningen til neste krig som er det mål de nå arbeider mot. Vel kjent er uttalelsen fra tysk offiserhold: "Vi har tapt denne krig, men vi skal vinne den neste."

Attentatet mot Hitler var mislykket, men Hitler har måttet sette inn hele sitt vidt utbygde terrorapparat, SS og Gestapo, for å undertrykke det indre opprør. Himmler har forsøkt å drukne oppstanden i blod, men da den er så vidt forgrenet og har tilslutning innen alle hærens grenner, helt opp til generalstabens sjef, von Zeitzler, og hjemmehærens sjef, general Fromm, har han bare fått tak i et fatall av lederne, og oppstanden kan nå som helst flamme opp igjen.

Det er klart at den utrensning som nå foregår, hvilket også innrømmes på ansvarlig tysk hold, i meget sterk grad vil svekke den tyske hær, og framskynde den allierte seier.

KRIGSOVERSIKT.

Krigen har i den siste tid vært preget av de alliertes store framganger på alle frontene. De seierrike allierte armeer marsjerer mot Tyskland fra øst, vest og syd mens de allierte flyarmadaer dag og natt bombarderer "det tusenårige rike".

Den røde arme har fortsatt sin offensiv på østfronten med en kraft og hurtighet som er uten sidestykke i krigshistorien. Den største og kraftigste offensiv har funnet sted på midtfronten hvor russerne har rykket fram til Warsjawas porter og har nådd Vistula (Weichsel) på en 150 km bred front. De har allerede satt over elva og lader nå opp sine bruhoder på vestsiden til det avgjørende støt mot Tyskland. Tyskerne hadde i løpet av vinteren bygget ut sine festningslinjer under hensyntagen til den følelige mangel på soldater. Med jevne mellomrom fra nord til syd var det bygget sterke festninger, og mellom disse var det tynt besatte festningslinjer der hvor man mente det var ufordelaktig for den russiske ledelse å føre en offensiv. Russerne gikk til angrep nettopp mot disse svake linjer og de sterke festninger ble snart liggende langt bak de hurtig framrykkende motoriserte russiske armeer. I tur og orden falt de som modne pærer, og på en dag falt Lwow, Stanislavov, Brest-Litovsk, Bialystok, Dvinsk, Siauliai og Rezetne. Senere er P rezmysl og Kaunas falt. Dermed er en rekke av de sterkeste tyske støttepunkter likvidert. Etter disses fall er Tallin, Riga, Tilsit, Warsjawa og Krakau de siste store tyske festninger som må nedkjempes før veien inn i Tyskland ligger åpen. I nord er Narva og Hungersburg falt og i syd står russerne ved foten av Karpatene. Man kan nå klarere se russernes nærmeste operative mål. En støtkile har trengt langt inn i Lettland og har nådd Mittau 40 km fra Riga. Hermed er general Lindemanns 30 div. i Østpreussen så og si avskåret uten andre rettmuligheter enn sjøveien. En annen støtkile er rettet mot Memel og Tilsit og rykker fram henholdsvis vest for Siauliai og Jelonej (v. for Kaunas). Denne siste støtkile truer den tyske Memellinje fra nord og det er dessuten av større betydning å erobre Østersjøhavnen Memel enn Riga; da den siste vanskelig kan benyttes effektivt så lenge Dage og Øseli Rigabukten er på tyske hender. Foruten å trues fra nord, trues Østpreussen av de fra vest for Njemen framstormende russiske kolonner. På midtfronten står Warsjawa for fall og syd for denne by peker de russiske støtkiler, etter å ha passert elva San, mot Krakau og Schlesien, som er et av

Tysklands største industriområder. Lenger syd står russerne ved foten av Karpatene, men om denne offensiv kommer til å fortsettes inn i Tsjekkoslovakia og Ungarn eller om den bare har til hensikt å binde tyske styrker er foreløpig uklart.

På vestfronten i Normandie har den allierte offensiv hatt meget god framgang. Særlig amerikanerne på vestavsnittet har rykket hurtig fram og har nådd Avaranches etter å ha inntatt Granville. Briterne rykker fram S og SØ fra Caumont (S for Caen) og deres framrykkende høyre flanke har sluttet seg til amerikanernes venstre. Amerikanerne rykker etter inntagelsen av Avaranches videre inn i Bretagne og slaget om Cherbourg-halvøya er dermed avsluttet. Tyskerne kan ikke lenger støtte seg til havet på den vestre fløy og deres forsvarsmuligheter blir derved betydelig forverret. Montgomery vil sannsynligvis rette et framstøt sydover langs kysten av Bretagne for å sikre seg ennå fler gode havner, mens hovedframstøtet blir rettet mot Paris. Det åpne terreng mot Frankrikes hovedstad ligger nå foran de allierte og de tyske styrker ved Caen og Ø for Orne trues med å bli forbigått i ryggen. De allierte forkynner som sitt hovedmål tilintetgjørelsen av de tyske styrker i .

I Italia fortsetter den allierte framrykning mot Firenze, og fronten strekker seg nå fra Pisa i V, langs Arnofloden til Empoli, S for Firenze og ut til Senegalia ved Adriaterhavet. Senegalia og den sydlige del av Pisa er på de alliertes hender.

Luftangrepene mot Tyskland fortsetter med stigende styrke og særlig Stuttgart, sentret for framstillingen av presisjonsinstrumenter, er blitt flittig besøkt. På vestfronten har det taktiske luftvåpen støttet markoperasjonene og har myket opp de tyske stillinger i vesentlig grad før hvert angrep.

I det fjerne Østen har amerikanerne gått i land på Tinian og Guam i samme øygruppe som Saipan, og det meldes om god framgang.

NYHETENE TIRSDAG.

Vestfronten. Amerikanerne fortsetter sin lynoffensiv sydover og øst fra Avaranches og tyskerne trekker seg tilbake så fort deres kjøretøyer kan rulle. Tyske fanger strømmer inn i store mengder og bare i går ble det tatt over 6.000 fanger. Siden forrige tirsdag er fangetallet kommet opp i 16.500. En korrespondent skriver at alle tegn tyder på at tyskerne trekker seg hovedsakelig tilbake langs kysten. Elva som går østover fra kysten S for Avaranches er forsert på to steder i nærheten av grensen mot Bretagne. I Ø rykker amerikanerne mot Vire på bred front; herfra kan de svinge inn på hovedveien mot Paris og således omgå de tyskere som befinner seg i området på begge sider av Caen. Også på dette avsnitt overgir tyskerne seg i flokkevis. Mange hadde gjemt seg i låver og tomme hus og led av sult. De gjorde ikke motstand, men ville bare ha mat og klaget over at deres offiserer hadde latt dem i stikken. På de alliertes venstre fløy fortsetter briternes offensiv sydover fra Caumont og de er gått over elva Seleve. I Ø er to byer

erobret og i V slutter briterne opp om amerikanerne nedenfor Levette-skogen, som er erobret. Britiske tropper har rykket fram mer enn 10 km S for Caumont og kanadierne har okkupert S. S. Champagne. Det allierte flyvåpen på vestfronten gjorde mandag 4.500 utfall. - Fra London meddeles intet mer om hvorvidt Rommel er død eller ikke. - En høy tysk offiser som sist hørt tale om Rommels tilstand meddelte at han hadde ligget bevisstløs i 6 døgn og svevet mellom liv og død. Han opplyste at feltmarskalk Rommel befant seg i sin stabssbil da et alliert bombefly angrep Rommel ble truffet av granatsplinter i hodet og ble øyeblikkelig operert. Under forsøk på å transportere Rommel til Tyskland skal han hurtig ha blitt dårligere og er sannsynligvis død. Østfronten. På Østersjøfronten er de tyske hovedstyrker avskåret fra Øst-Preussen ved at Mitau, 40 km SV for Riga er erobret. En SS divisjon og en annen divisjon var sendt for å forsvare byen, men de ble kastet tilbake og revet opp. Det er hittil tallet opp 2.000 falne og det er tatt mange fanger. De russiske tropper står nå 25 km fra grensen til Øst-Preussen etter å ha forsert Njemen over en 250 km lang front. Tyskerne har kalt linjen ved Njemen "katastrofe-linjen"; de visste at et sammenbrudd der ville åpne veien til Øst-Preussen. I dette avsnitt er den store jernbanestasjon Mariampole og de viktige trafikknutepunkter Pilsviskiai, Sjestakow og Sejeny, 10 km inne i Suvalki-området, erobret. Kaunas ligger nå 10 km bak russernes linjer. På midtavsnittet kjemper russerne i Warsjawa forsteder, men det er sparsomme meldinger fra Moskva hvilket pleier bety at store begivenheter er under utvikling. - Det opplyses at 10.000 amerikanskbyggede fly er sendt til Russland siden oktober 1941 i henhold til låne- og leieloven. Halvparten har fløyet ruten Alaska - Sibir. - Den polske statsminister Mikolajczyk er kommet til Moskva fra London og har hatt konferanser med den amerikanske og britiske ambassadør.

Italia. Fra Italia meldes om heftige kamper om høydedragene V for Firenze. **Fra resten av fronten** meldes bare om patrulje- og artillerivirk-somhet.

Flyangrep. Ca. 500 bombefly fra Italia angrep mandag oljeanlegg i Floesti og Bucuresti. Samme dag var 1.200 amerikanske bombefly eskortert av 700 jagere over Vest-Tyskland.

Stillehavet. Det meldes om nye amerikanske landingsoperasjoner på Nederlandsk New Guinea. Tyskland. Meldinger fra alle deler av Tyskland viser at generalenes revolte var landsomfattende. Generalenes slagord var "Fred for en hver pris". Tyrkia. Det tyrkiske kabinett trådte tirsdag sammen til hemmelige konferanser og onsdag skal det tyrkiske parlament samles til ekstraordinært møte. På tysk hold mener man at onsdagens møter vil føre til avbrytelse av de diplomatiske og økonomiske forbindelser med Berlin. Alle permisjoner i den tyrkiske hær er inndratt og også diplomatene forbereder seg på å forlate landet. Situasjonen har skjerpert den politiske krise i Bulgaria og Romania.